

КОНКУРС „ИНОВАТИВНИ ПРАКТИКИ В УПРАВЛЕНИЕТО”

ТЕМАТИЧНА ОБЛАСТ: Иновативни подходи в управлението за развиване на граждански и социални компетентности у учениците”

РЕГИОН: ШУМЕН

ТЕМА НА ИНОВАЦИЯТА: „ДЕНЯТ НА РУБИКОНА. ЖИВОТ НА КРЕДИТ”

ПОДТЕМА: „НИЕ И ПРИРОДАТА”

ОБОСНОВКА НА ИНОВАЦИЯТА

Необходимост от иновация

Отборът, представящ регион Шумен, предлага иновация за управление на ресурсите в училища от региона, чрез реализиране на добри училищни практики за неформално обучение посредством „НАУЧАВАНЕ ЧРЕЗ ПРЕЖИВЯВАНЕ” и „НАУЧАВАНЕ ЧРЕЗ МИСЛЕНЕ” и използване на „активното обучение” с основните му методи – проектно-ориентирано обучение, проблемно-ориентирано обучение, учене чрез опит и учене чрез проучване. Целта е формиране на социални и граждански компетентности и промяна в поведението на учениците за разумно използване на природните ресурси.

Приоритети за устойчив растеж в стратегията на ЕС „Европа 2020” са опазване на околната среда, намаляване на емисиите и предотвратяване на загубата на биоразнообразие, разработване на нови екологични технологии и производствени методи и въвеждане на ефикасни интелигентни електроразпределителни мрежи.

Шумен е десети по големина град в България, който със своите историко-археологически резервати и паркове е природен и културен център от световна величина.

Проблемите, които периодично възникват с качеството на питейната вода в регион Шумен, замърсяването на въздуха, унищожаването на биологичното разнообразие, липсата на разделно събиране на отпадъци и рециклирането им, ни насочиха към избора на темата за иновацията.

Проведените дейности, участия в проекти, натрупан положителен опит на училищата не са довели до устойчиви резултати в областта на опазване на околната среда.

Проведени училищни анкети и проучвания налагат следните изводи:

- Учениците разграничават положителните от отрицателните въздействия от страна на човека върху природата, но не осъзнават напълно взаимозависимостта между процесите;
- Изпитват затруднения при обосноваване на отговорите и становищата си.
- Идентифицират природата с чист въздух, красиви цветя, високи дървета, но не включват изграждане на хармонични отношения с нея;
- Не осъзнават своето поведение като възможност за въздействие върху околната среда и за съхраняване на ресурсите.

Липсата на активност у младите хора в региона насочи усилията на екипа чрез прилагане на неформално обучение да формира и развива еко-мислене и действие у подрастващите като предпоставка за повишаване на социалната им активност и изграждане на ефективни взаимодействия.

Проектът „Денят на Рубикона” ще бъде реално действащ проект за извънкласно неформално обучение. Неговата дейност ще продължава и ще се вплита в предметната и класноурочната система на обучение и ще е пряко подчинена на идеята за отвореност на образованието. Излизайки от затвореното пространство на училището, чрез проектна работа ще се извършат дейности като: наблюдения, срещи и разговори с експерти, проучвания от различен характер, еко инициативи, които да доведат до повишена информираност и активност като предпоставка за промяна в поведението на учениците.

Разработването на този проект е предшествано от търсенето на възможности за промяна в съзнанието, отношението и поведението на младите хора към ефективното използване на природните ресурси.

Предложение за иновация

1. ОСНОВНА ЦЕЛ

Иновацията е насочена към формиране на социални и граждански компетентности и промяна в поведението на ученици от три възрастови групи за разумно използване на природните ресурси чрез осъществяване на извънкласно неформално обучение, „научаване чрез преживяване” и „научаване чрез мислене”, постигнато чрез „активно обучение”.

2. ПОДЦЕЛИ

2.1. Разработване и пилотно внедряване в девет училища на иновативни форми и учебни материали за извънкласно неформално обучение, насочено към формиране на компетентности и промяна в поведението на учениците от трите възрастови групи.

2.2. Насърчаване на учениците за участие в извънкласни дейности чрез поставянето им в активна позиция на изследователи и анализатори.

2.3. Изграждане и развиване на умения за планиране на дейности и повишаване на информираността .

2.4. Изграждане у младите хора на обществено съзнание и съпричастност към разумното използване и опазване на околната среда.

2.5. Осмисляне на последиците от изчерпването на природните ресурси в резултат от неустойчив начин на живот (модерен, но и разточителен).

2.6. Популяризиране значението на изградените личностни качества и променено отношение чрез стимулиране на активността, подкрепа от учители, родители, местни институции и прилагане на добри практики от иновацията в училищата от регион Шумен.

Целеви групи

Преки

Ученици, разпределени в три възрастови групи:

- подготвителна група (сформирани към училищата) – IV клас;
- V – VIII клас;
- IX – XII клас.

Непреки

Училищна и местна общност, училищни настоятелства, родители, организации и институции

Описание на отбора:

Отборът на регион Шумен включва експерт от РИО – Шумен и директори на девет училища, в които ще се апробира иновацията:

1. СОУ „Сава Доброплодни”, гр. Шумен;
2. СОУ „Йоан Екзарх Български”, гр. Шумен;
3. СОУ „Васил Левски”, гр. Шумен;
4. ПГМЕТТ „Христо Ботев”, гр. Шумен;
5. Професионална гимназия по икономика, гр. Шумен;
6. ПГХТД „Проф. д-р Асен Златаров”, гр. Нови пазар;
7. Ш ОУ „Димитър Благоев”, гр. Шумен;
8. ОУ „Св. св. Кирил и Методий”, гр. Велики Преслав;
9. ОУ „Васил Левски”, с. Градище.

Описание на външния кръг от партньори:

Асоциирани партньори, които предоставят информация по проблемите на околната среда в региона и ще подпомагат осъществяването на част от планираните дейности са:

1. Регионална инспекция по опазване на околната среда и водите – Шумен;
2. Регионална здравна инспекция – Шумен;
3. „Титан – БКС” ООД, гр. Шумен;
4. Природен парк „Шуменско плато”;
5. Търговска верига „Кауфланд”;
6. Дирекция „Горско стопанство” – Шумен.

Забележка: Ангажираността на партньорите е упомената в колона „отговорници” в таблицата, описваща дейностите

Очаквани резултати

Базирайки се на цялостния теоретичен и емпиричен анализ на изследвания проблем очакваме:

1. Разработени учебни материали за извънкласно неформално обучение, насочено към формиране на компетентности и промяна в поведението на учениците от трите възрастови групи.
2. Надграждане на екологични знания и компетенции на учениците.
3. Утвърждаване на успешни извънкласни и извънучилищни форми за развиване на положителните качества и промяна на личностното отношение и поведение на учениците, свързани с разумното използване на природните ресурси и прилагане на добри практики от иновацията в училищата от регион Шумен.
4. Изграждане на взаимодействия между обучавани и обучавачи на основата на съпреживяване и диалог.
5. Създаване на позитивна мотивация в обучението.
6. Формиране на личностни качества и повишена информираност на училищната общност.
7. Формиране на умения у учениците за планиране на изследователска, анализаторска и доброволческа дейност.

Ключови компетентности, съгласно Европейската референтна рамка, които ще се формират и развиват:

Обществени и граждански компетентности – управление на промяната;

Дигитални компетентности – подобряване на презентативни умения, работа с електронни средства;

Умения за учене – умения за работа в екип, надграждане на знанията;

Инициативност, новаторство и предприемчивост – умения за оценка на риск, за планиране, анализиране и организиране на дейности;

Културни познания.

Очаквано въздействие

1. Привлечени партньори, учители и родители с положително отношение към разумното използване на природните ресурси.

2. Повишена информираност на родителите и местната общност за екологичните инициативи, организирани от проектните дейности.

3. Повлияно отношение на семействата и домакинствата като поведение в бита и работната среда.

4. Изостряне чувствителността на бизнес средата и обществеността по въпросите за опазване на природата.

Оценка

Оценката ще бъде реализирана с помощта на количествени и качествени методи за събиране на информация и анализ.

Количествените методи, приложени към представителни извадки на целевите групи, дават възможност за измерване на реалното състояние и тенденциите, които ще помогнат за реализирането на целта на проекта и постигане на очакваните резултати. Чрез тях може да се установи и оцени ефективност на определени въздействия, да се проследят тенденции, да се прогнозира бъдещо поведение и развитие.

Качествените методи са широко използвани при събиране и анализ на информацията с цел мониторинг на проекта – наблюдение, регистрация и обработка на информация, насочена към получаване на обратна връзка. Чрез тях може да се установи степен на заинтересованост – емоции, ценности, мотиви и прагматични елементи при избор на дадено решение; активна /пасивна жизнена позиция; самооценка, степен на критичност, обективност и способност за творчески подходи.

Оценка при стартиране на внедряването

При оценка на входното ниво на целевите групи ще бъде използван количественият метод „Пряко структурирано интервю” (Pen and Paper Interview), характеризиращ се с бърза реализация и степен на представителност на получените данни. Подходящ е за достигане до максимално широк кръг от представители на целевите групи.

Оценка по време на внедряването

Цел: отчитане на ефективността на избрания подход и динамиката в нагласите на целевите групи.

Оценката в хода на реализирането на проекта ще се осъществи чрез качествени методи за анализ, характеризиращи се с възможност за събиране на по-задълбочена

информация за мнението и поведението на целевите групи и разбиране на социалния и културния контекст, в който се реализира проекта.

При целева група – подготвителна група – IV клас – проективна методика: „Прекъсната история“ (Story with a gap) и „Графики на ежедневните дейности“ (Daily Activity Charts).

При целева група V – VIII клас – проективна методика: „Прекъсната история“ (Story with a gap), „Графики на ежедневните дейности“ (Daily Activity Charts) и „Фокус – групи“.

При целева група IX – XII клас – „Фокус – групи“.

Междинната оценка предвижда и включването на учители, ученици, родители и представители на организации и институции чрез използване на „360-градусова обратна връзка“.

Оценка след внедряването

Цел: отчитане на промените при целевите групи, преминали през всички етапи на иновацията.

Чрез прилагането на количествения метод – „Пряко структурирано интервю“ (Pen and Paper Interview) и качествените методи – „Прекъсната история“ (Story with a gap), „Графики на ежедневните дейности“ (Daily Activity Charts), „Фокус – групи“ и „360-градусова обратна връзка“ ще се търси основание за потвърждаване на иновацията, макар и в рамките на един срок.

План за изпълнение

Месец	Тип дейност (работна среща, публикация, тест, обучение, събитие)	Заглавие на дейността (Пример: еко инициатива)	Участници	Очакван резултат	Отговорници
м. февруари	Обучение	Разработване на учебни материали и правила за внедряване на иновацията.	Учители и експерти от отборите - участници	Определяне на начин и правила за внедряване на иновацията	Педагогически съветници
м. февруари	Събитие	Обявяване на ден без ток и вода	Целева група	Осъзнаване на последиците от изчерпването на ресурсите	учители
м. април	Кампания Флашмоб	Кампания за намаляване употребата на найлонови торбички съвместно с търговска верига Кауфланд	Ученици от V до XII клас	Съпреживяване и повишаване на информираността по проблема	партньори

м. февруари – м. юни	Ежедневна дейност	Разделно събиране на битови отпадъци	Ученици от подготвителна група до XII клас	Изграждане на личностно отношение, свързано с глобалните екологични проблеми	Учители и родители
м. февруари – м. юни	Ежедневна дейност	Изготвяне на календар за светлата част от деня и за изгасване на осветлението	Подготвителна група – IV клас	Осъзнаване на последиците от изчерпването на ресурсите	учители
м. февруари – м. юни	Събитие	Обогатяване на интериора в училище с цветя и растения	Подготвителна група – IV клас	Изграждане на естетически усет	Учители и родители
м. март – м. април	Конкурси	Конкурс за написване на есе на тема „Един ден без ток и вода”	V – VIII клас	Формиране на умения за анализиране и отстояване на позициите	Учители по БЕЛ и педагогически съветници
м. май	Конкурси	Вътрешноучилищни конкурси за презентация на тема „Безценната вода”	V – XII клас	Надграждане на екологични знания и компетенции на учениците	Учители, РИОСВ – Шумен и РЗИ – Шумен
м. юни	Ревю	Изработване на костюми от отпадъчни материали и ревю	Подготвителна група -XI клас	Развиване на умения и изграждане на навици за по-добър живот	Педагогически съветници, „Титан – БКС” ООД, гр. Шумен
м. април	Еко-дейности	Залесяване с дървесни видове и храсти	Подготвителна група – XII клас	Доброволческа дейност	Природен парк „Шуменско плато”, директори, учители и родители
м. февруари	Дейности в социалната мрежа	Да се открие facebook страница „Не искаме живот на кредит”	V-XII клас	Създаване на позитивна мотивация в обучението	Учители по ИТ, ръководители компютърни и кабинети
м. април	Образователна дейност	Изработване на постери „Не искаме	V-XII клас	Определяне на правила за	Учители по

		живот на кредит”. Разпространяване		екологично поведение	изобразите лно изкуство, педагогиче ски съветници, психолози, РИОСВ – Шумен
--	--	---------------------------------------	--	-------------------------	---

План за разпространение на резултатите (публичност и информиране)

№ по ред	Вид	Участници		Отговорници
		вътрешни	външни	
1.	Привличане на партньори по изпълнение на част от дейностите	-	Регионална инспекция по опазване на околната среда и водите – Шумен, Регионална здравна инспекция – Шумен, „Титан – БКС” ООД, гр. Шумен, Природен парк „Шуменско плато”, Търговска верига „Кауфланд” и Дирекция „Горско стопанство” – Шумен.	Директори, експерт от РИО – Шумен
2.	Запознаване на училищната общност и училищните настоятелства с целите и дейностите за осъществяване на иновацията	Общо събрание	-	Директор
3.	Откриване на facebook страница „Не искаме живот на кредит”	Ученици и учители	общественост	Учители по ИТ, ръководители компютърни кабинети
4.	Запознаване на училищата от регион Шумен с целите и дейностите за осъществяване на иновацията	Публикуване информация на сайтовете на училищата и РИО –	Електронни медии, преса, телевизия, радио, google +	Директори, експерт от РИО – Шумен

		Шумен		
5.	Запознаване на родителите при провеждане на родителска среща с иновативните подходи и дейностите за реализирането им	Училищна общност, родители - настояници	-	Класни ръководители, учители
6.	Уведомяване на медиите за провеждането на всяка дейност	Публикуване информация на сайтовете на училищата и РИО – Шумен	Електронни медии, преса, телевизия, радио, google +	Директори, експерт от РИО – Шумен

Бюджет

1. Приблизителни разходи на едно училище за материали и консумативи за осъществяване на дейностите	– 800 лв.
2. Приблизителни разходи за награден фонд	– 200 лв.
3. Приблизителни транспортни разходи	– 100 лв.
4. Приблизителни разходи за наеми и услуги	– 100 лв.
Обща сума:	– 1200 лв.

Екип, разработил иновацията:

1. Мария Костадинова – старши експерт по организация на средното образование в РИО – Шумен;
2. Донка Иванова – директор на СОУ „Сава Доброплодни”, гр. Шумен;
3. инж. Галина Младенова – директора на ПГМЕТТ „Христо Ботев”, гр. Шумен;
4. Стела Петрова – директора на ОУ „Св. св. Кирил и Методий”, гр. Велики Преслав;
5. Румяна Панайотова – директор на ОУ „Васил Левски”, с . Градище;
6. Валентина Тодорова – директор на СОУ „Йоан Екзарх Български”, гр. Шумен;
7. Юлия Христова – директор на СОУ „Васил Левски”, гр. Шумен;
8. Илка Карева – директор на III ОУ „Димитър Благоев”, гр. Шумен;
9. Бистра Вацова – директор на Професионална гимназия по икономика, гр. Шумен;
10. Димитринка Маринова – директор на ПГХТД „Проф. д-р Асен Златаров”, гр. Нови пазар.